

Science

Quarter 1 - Week 7

Kausaban sa mga Butang Base sa Epekto sa Temperatura

Science - Grade 3
Alternative Delivery Mode
Quarter 1 - Week 7: Kausaban sa mga Butang Base sa Epekto sa Temperatura
First Edition, 2020

Republic Act 8293, section 176 states that: No copyright shall subsist in any work of the Government of the Philippines. However, prior approval of the government agency or office wherein the work is created shall be necessary for exploitation of such work of profit. Such agency or office may, among other things, impose as a condition the payment of royalties.

Borrowed materials (i.e., songs, stories, poems, pictures, photos, brand names, trademarks, etc.) included in this book are owned by their respective copyright holders. Every effort has been exerted to locate and seek permission to use these materials from their respective copyright owners. The publisher and authors do not represent nor claim ownership over them.

Published by the Department of Education
Division of Malaybalay City

Development Team of the Module	
Authors:	Marilyn L. Pesisano Charles L. Kaguing
Editor:	Sylvela Angelique B. Macapaundag Imelda A. Egam Ricky S. Barcena
Reviewers:	Analy L. Ocier Liza G. Balintongog
Illustrator:	LRMDS Clips
Layout Artist:	Manuel D. Dinlayan II, PDO II
Management Team:	
Chairperson:	Dr. Victoria V. Gazo, CESO V Schools Division Superintendent
Co-Chairperson:	Sunny Ray F. Amit Asst. Schools Division Superintendent
Members:	Ralph T. Quirog CES, CID Purissima J. Yap EPS-LRMS
	Analy L. Ocier - EPS in Science Liza G. Balintongog - PSDS District IV

3

Science

Quarter 1 - Week 7

Kausaban sa mga Butang

Base sa Temperatura

This instructional material was collaboratively developed and reviewed by educators from public and private schools, colleges, and or/universities. We encourage teachers and other education stakeholders to email their feedback, comments, and recommendations to the Department of Education at action@deped.gov.ph.

We value your feedback and recommendations.

Paunang Salita

Malipayong pagsalmot sa Science sa ikatulong grado, Modyul sa Kausaban sa mga Butang Base sa Epekto sa Temperatura.

Kini nga modyul gihimo sa mga magtutudlo sa Dibisyon sa Malaybalay City subay sa K to 12 nga kurikulum giniyahan sa mga opisyales niining dibisyon.

Kini nagatinguha nga makakat-on ang mga kabataan taliwala nga dili sila makasulod sa eskwelahan tungod sa problema sa pandemya (Covid 19).

Alang sa mga Magtutudlo:

Kini nagalangkob sa mga pamaagi aron makakat-on ang mga estudyante. Gilauman nga inyo silang magiyahan sa pag gamit niini.

Alang sa mga Tinun-an:

Kini nga modyul gihimo aron mogiya kanimo sa pagsabot sa competency nga angay makat-unan ug mahibal-an.

Pahimangno sa mga Tinun-an:

1. Dili sulatan o hugawan ang modyul. Ang inyong mga tubag sa mga buluhaton isulat sa inyong activity notebook sa Science.
2. Iganid sa pagtubag ang mga buluhaton.
3. Ibalik ang modyul sa maayong kondisyon sa petsa sumala sa inyong gikasabutan sa imong magtutudlo.
4. Kung adunay mga pangutana o kalibog ayaw pagmakuli sa pagkonsulta sa inyong magtutudlo. Itext o tawag niining numero _____ (teacher's mobile number). Kami nanghinaot nga pinaagi niini makasinati ikaw og bulawanon nga pagtulon-an.

Kat-oni

Karon atong pagatun-an kon unsay kausaban sa mga butang base sa epekto sa temperatura.

Importante kini nga pagatun-an nato aron makita nato unsay mahitabo sa mga butang kon ang temperatura niini mosaka. Kini usab makatabang sa pagpalambo sa atong kahanas sa pagka mausisahon.

Pagkahuman niini nga modyul, ikaw makakat-on sa mga mosunod:

1. Mahulagway ang kausaban sa tubig kon kini painitan
2. Maobserbahan ang mahitabo sa tubig kon kini pabukalan
3. Mahulagway ang mahitabo sa basa nga butang kon ibulad sa adlaw
4. Mahulagway ang mahitabo sa butang kon gamitan ug taas nga temperatura

Sulayi

Direksyon: Pilia ang letra sa saktong tubag. Buhata kini sa *activity notebook*.

1. Nabasa ang dalan tungod sa ulan nianang buntag. Pagkaudto, nakita nimo nga nauga na kini. Unsay hinungdan niini?
A. tungod sa kainit sa adlaw
B. tungod sa mga sakyanan
C. tungod sa tawo nga miagi niini
D. tungod sa kabugnaw sa palibot
2. Nag-init si Mama og tubig sa takuri apan nalimtan niya kini. Unsay posible nga mahitabo sa iyang ininit nga tubig?
A. mahubas   **B.** mapagod   **C.** modaghan   **D.** mogahi
3. Asa nimo ihalay ang nilabhan aron dali kining mauga?
A. isulod sa kwarto
B. ibulad sa adlaw
C. ibutang ilalom sa landong sa kahoy
D. walay buhaton sa mga nilabhan nimo

4. Nabasa sa ulan ang imong notebook. Unsay imong buhaton?
- ibulad sa adlaw
  - ilabay sa basurahan
  - isulod sa *refrigerator*
  - isulod sa imong bag
5. Kung mosaka ang temperatura sa tubig, mahimo kining *water vapor*.
- Sakto
  - Sayop
  - Dili ko sigurado
  - Wala sa pilianan

Unang Adlaw	Kausaban sa mga Butang Base sa Epekto sa Temperatura
	Mahulagway ang kausaban sa tubig kon kini painitan sa adlaw

Pagsusi

Tubaga kining pangutana ug isulat sa activity notebook.
Unsay mahitabo sa tubig kon kini isulod *freezer*? _____

Sulayi og Kat-oni

Unsay mahitabo sa tubig kon kini paiinitan sa adlaw? Buhata kini nga eksperimento.

Mga galamiton:

baso nga *transparent*, tubig ug *marker*

Pamaagi:

- Butangi og 10 ka kutsara nga tubig ang baso. Markahi kon asa kutob ang tubig.
- Ibulad ang baso nga naay tubig sa sulod sa 30 minutos. Tan-awa og maayo unsay mahitabo sa tubig.
- Human sa 30 minutos, markahi pag-usab ang git-as-on sa tubig diha sa baso.

Tubaga kining mga pangutana:

1. Aduna bay kausaban sa gidaghanon ug temperatura sa tubig human kini nimo gipainitan? _____
2. Kon walay init sa adlaw, motaas ba ang temperatura sa tubig? _____

Hisgutan Ta

Atong nahibaloan nga ang tubig usa ka matang sa *liquid*. Kung painitan sa adlaw ang tubig, motaas ang iyang temperatura ug moinit kini. Mogamay usab ang lebel sa tubig diha sa baso human kini gipainitan. Kini tungod kay ang ubang tubig nahimong *water vapor*. Ang *water vapor* maporma kung ang *liquid* mausab ngadto sa *gas*.

Gawasnun nga Buluhaton

Direksyon: Idrowing ang 😊 kung sakto ang pahayag ug idrowing ang ☹️ kung sayop. Buhata kini sa activity notbuk.

1. Ang kainit sa adlaw maoy nakapataas sa temperatura sa tubig.
2. Motaas ang lebel sa tubig kung painitan kini sa adlaw.

Ikaduhang Adlaw	Kausaban sa mga Butang Base sa Epekto sa Temperatura
	Maobserbahan ang mahitabo sa tubig kon kini pabukalan

Pagsusi

Tubaga kining pangutana. Isulat sa activity notbuk.
Unsa ang hulagway sa tubig kon painitan sa adlaw? _____

Sulayi og Kat-oni

Unsay mahitabo sa tubig kon kini pabukalan? Buhata kini nga eksperimento.

(**Pahimangno:** Magpatabang sa imong mama o papa, o sa ubang miyembro sa pamilya samtang gihimo kini nga buluhaton. Batunan kanunay ang pag-amping sa kaugalingon aron dili mapaso.)

Mga galamiton:

2 ka baso nga tubig, takuri o kaldero, *marker*

Pamaagi:

1. Butangi og duha ka baso nga tubig ang takuri.
2. Pabukali kini sulod sa 15 minutos. Obserbahi unsay mahitabo sa tubig.
3. Human sa 15 minutos, ihaon ang takuri.
4. Sukda pag usab ang tubig gamit ang baso.

Tubaga kining mga pangutana ug isulat kini sa *activity notebook*.

1. Unsay hulagway sa tubig kamulo ang pagpabukal?
2. Unsay nahitabo sa gidaghanon sa tubig human kini nimo gipabukalan? _____
3. Tungod ba kini sa pagtaas sa temperatura sa tubig? _____

Hisgutan Ta

Ang pagpabukal sa tubig makapataas sa temperatura niini. Naobserbahan nimo nga sa dihang misugod na og bukal ang tubig, adunay migawas nga alisngaw sa taklob sa takuri ug sa iyang *bubuan*. Gitawag kini og *water vapor*. Ang *water vapor* usa ka matang sa *gas*. Nahimong *water vapor* ang ubang tubig sa sulod sa takuri mao nga miubos ang gidaghanon sa tubig. Kini tungod kay nausab ang porma sa tubig gikan sa *liquid* ngadto sa *gas*.

Gawasnon nga Buluhaton

Direksyon: Isulat ang Sakto kung husto ang pahayag ug isulat ang Sayop kung dili sakto. Isulat kini sa activity notbuk.

1. Kung motaas ang temperatura sa tubig mahimo kining *water vapor*.
2. Ang pagtaas sa temperatura makapausab sa porma sa tubig gikan sa *liquid* ngadto sa *gas*.

Ikatulong Adlaw	Kausaban sa mga Butang Base sa Epekto sa Temperatura
	Mahulagway ang mahitabo sa basa nga butang kon ibulad sa adlaw

Pagsusi

Unsay mahitabo sa tubig kon pabukalan ug dugay? Isulat ang imong tubag sa activity notbuk.

A. modaghan	B. mogamay
C. parehas ra	D. wala ko kabalo

Sulayi og Kat-oni

1. Nganong kinahanglan ihalay sa gawas ang gilabhan nga sinina?

A. para mabasa
B. para malata
C. para mauga
D. para modaghan

Hisgutan Ta

Kung painitan sa adlaw ang basa nga butang, anam–anam nga motaas ang iyang temperatura ug mauga kini. Ang tubig niini motulo sa yuta ug ang uban mosagol sa hangin ug mutapok sa gabon o *clouds*.

Gawasnon nga Buluhaton

Isulat sa activity notbuk ang letra sa insaktong tubag.

1.) Adunay *fish pond* si Noy Kulas. Nahubsan kini ug nangliki. Unsa ang hinungdan nganong kini nangliki?

- A. tungod sa bagyo
- B. tungod sa bula
- C. tungod sa ulan
- D. tungod sa taas nga init

2.) Nabasa sa ulan ang sapatos ni Roy. Unsay iyang buhaton aron masuot niya kini ugma?

- A. isulod sa balde
- B. isulod sa kwarto
- C. painitan sa adlaw
- D. walay buhaton

Ikaupat nga Adlaw	Kausaban sa mga Butang Base sa Epekto sa Temperatura
	Mahulagway ang mahitabo sa butang kon gamitan og taas nga temperatura

Pagsusi

Dali ba mauga ang sanina kon kini makita sa adlaw? _____

Sulayi og Kat-oni

Basa basa pa ang *uniform* ni Mila. Unsa iyang buhaton para masuot na kini niya sa eskwela?

- A. hangeron
- B. labhan
- C. lutuon
- D. plantsahon

Hisgutan Ta

Ang pagamit sa taas nga temperatura sa basa nga butang dali nga makapauga niini, sama sa pagpamalantsa ug pagamit sa *blower*. Ang tubig sa basa nga butang musagol sa hangin ug madala padulong sa gabon.

Gawasnon nga Buluhaton

Pilia ang letra sa saktong tubag ug isulat kini sa activity notbuk.

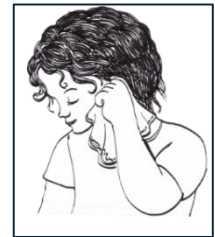
1.) Naglung –ag si mama ug kan-on. Unsa iyang buhaton para dali kini nga maluto ug makaon?

- A.** hugasan   **B.** limpyuhan   **C.** pasigaan   **D.** tabunan

2.) Unsa ang angay buhaton sa basa nga buhok?

- A.** bloweron   **B.** guntingon
C. kaluan   **D.** putlon

Ikalimang Adlaw	Kausaban sa mga Butang Base sa Epekto sa Temperatura
	Matubag og sakto ang mga pangutana kabahin ning maong pagtulun-an

Hinumdumi

Ang pagtaas sa temperatura makapausab sa porma sa tubig gikan sa *liquid* ngadto sa *gas*.

Ang mga mosunod nga sitwasyon makapataas sa temperatura sa tubig.

1. painitan sa adlaw ang tubig
2. pabukalan kini
3. pagplantsa sa basa nga panapton
4. paggamit og blower sa basa nga buhok.

Buhata ug Kat-oni

Direksyon: Isulat ang tsek (/) kung husto ang pahayag ug isulat ang eks (X) kung sayop kini.

1. Dali nga mauga ang mga nilabhan kung ting – ulan.
2. Moubos ang lebel sa tubig kung kini mainitan sa adlaw sa pipila ka oras.
3. Ang *steam* o *water vapor* usa ka gas.

Pagtantiya

Pilia ang letra saktong tubag ug isulat kini sa activity notbuk.

1. Kung ang basa nga papel ibulad sa adlaw, unsay mahitabo niini?

A. magisi	B. mahumok
C. malata	D. mauga
2. Unsa ang ensaktong panahon nga angay manglaba si Mama?

A. init nga panahon	B. nagbagyo
C. nagdag-um	D. nag-ulan
3. Sa unsa nga temperatura nga ang tubig mausab gikan sa *liquid* ngadto sa *gas*?

A. bugnaw	B. dyutay	C. taas	D. ubos
------------------	------------------	----------------	----------------
4. Unsa ang tawag sa daw aso nga makita sa taklob sa takuri kon nagbukal na ang giinit nga tubig?

A. panganod	B. ulan
C. <i>water vapor</i>	D. yamog
5. Ang *water vapor* usa ka matang sa *liquid*.

A. sakto	B. sayop
C. dili ako sigurado	D. wala sa pilianan

Dugang nga Buluhaton

Gawas sa mga natun-an nimo karon, pagdrowing og lain pa nga sitwasyon nga nagpakita og pagtaas sa temperatura. Buhata kini sa activity notbuk.

MGA TUBAG:

Sulayi	Unang Adlaw	Ikaduhang Adlaw	<u>Ikatulong Adlaw</u>
1.A 2.A 3.B 4.A 5.A	Pagsusi moga! Sulayi og Kat-on! 1. Oo 2. Di!!! Gawasnon nga Buluhaton 1. 2. 	Pagsusi Mubos Sulayi og Kat-on! 1. Maglilhok 2. Mubos 3. Oo Gawasnon nga Buluhaton 1. Sakto 2. Sakto	Pagsusi 1. B Sulayi og Kat-on! 1. B Pagyamanin 1. D 2. C

Ikaupat nga Adlaw   Ikalimang Adlaw

Pagsusi 1. Oo Sulayi og Kat-on! 1. D Gawasnon nga Buluhaton 1. C 2. A	Buhata ug Kat-on! 1. X 2. / 3. / Pagtan-ya 1. D 2. A 3. C 4. C 5. A
--	--

References – Sanggunian:

- K to 12 Grade 3 Science 3 Curriculum Guide 2014 Edition
- Science 3 Kagamitan sa Mag-aaral
Sinugbuanong Binisaya 2014
- Science 3 Teacher's Guide - Sinugbuanong Binisaya 2014

For Inquiries or feedback, please write or call:

Department of Education - Division of Malaybalay City

Office Address: Sayre Highway P-6, Casisang, Malaybalay City

Telefax: (088) 314-0094

Email Address: malaybalay.city@deped.gov.ph